

بانوی خاکستری

دونالد واندرو^(۱) یکی از برجسته‌ترین نویسنده‌گان آمریکایی است در گونه‌ای ادب داستانی که داشت - پندار (Science - Fiction) - نامیده می‌شود. دونالدو اندره استادان و راهنمایان خود را در این گونه از داستان‌نویسی نخست ادگار آلتمن^(۲) و پیرس^(۳) می‌داند، همین لائوزکات^(۴) آتشیون استیلت^(۵) سیزده داستان کوتاه از این نویسنده در جنگی به نام چشم و انگشت که نام بیکی از داستانها نیز هست گردآورده شده است. در این داستانها سه زمینه را که نویسنده در آنها چیزه دست و تواناست باز می‌توان شناخت: داشت - پندار، شعر گویه‌های انسانه دنگ و پندارینه‌های هر امن انجیز.

بانوی خاکستری یکی از داستانهای این جنگی است که بیشتر با زمینه سوین در پیوند می‌تواند بود.

بهنجار که آنان نمی‌توانند رؤایه‌های غیرعادی او را نه تأیید کنند، نه پیووند و بیاید بدانند.

اینهمه، به هیچ روش ممکن نیست. بدانجا رسیده‌ام که از رسیدن شب من هراسم، آماده بودم که همه دارایی خود را شاهمنه هزینه کنم، اگر امکان آن می‌بود که از آتجه در رؤیا بر نهادم چیزه می‌شود و می‌بینم رهایی یابم! اما ایسب شناسان بزرگ آمریکا و برجسته‌ترین روانپژوهشکان اروپا نیز، به پیووندی گفته‌اند و نوابیان خوش را در درمان من آزمودند و به کار پیشامد، بیماری و جراحت، اندوه و تیپروروزی هر کنار بود.

اکنون که من در اینجا نشتمام و این واپسین واژه‌ها را من نویسم، احساس می‌کنم که روش بینی و نامیدی مرآ از پای درآورده است؛ هر چند که ذهن از هر زمان روشنتر است، به رغم هراس، غلادگی، دشتم، بیزاری و بیسم که با هم پیووند گرفته‌اند که نخستین نیز گمان می‌کنم، ایسب زرف و کار را بر من وارد آورند؛ اتسیب که اینکن، اما این در دل و وز روش، همه امیدهای را که به گذاریدن زندگی و به پایان پیووند آن در دل من می‌توانست بود از میان می‌برد. آن چیز عجیب و دهشیار در این هنگام که این سطور را من نویسم در کار من است؛ و آن گاه که داستان خود را به پایان آوردم، خود را خواهم کشت.

باید چند سال به گذشته برگردم. از نخستین سالیان کودکیم، دوباره می‌گویم، رؤایه‌ای زشت و نفرت‌بار مرآ به سطه می‌آورد. سرهای جدا شده از نیز که غلتان مرآ دنبال می‌کردند؛ شهرهای از تدبیسهای غول آسا و ناشاخته؛ آتشی که همه چیز را در

در سراسر زندگیم، ساعتهاپی که در میانه شامگاه و بامداد سپری می‌شود - با آنکه در این ساعتها بیگران آرمیدمانه - هرای من از هراس، آکنه از شکنجه و آزار بود. از نخستین سالیان کودکیم، من دستخوش شوایهای هولیار بودم که نه بزشکان، نه روانپژوهشکان نتوانستند ترا از شر آنها برخانند، حتی تا اندازه‌ای. گلشته از چند دشواری ناجیز که تمامی مردمان بدان دچارند، بزشکان نتوانستند هیچ گونه پریشیدگی روانی را در من بیانند و آشکار سازند. زندگانی من، به گونه‌ای ویژه، از هرگونه پیشامد، بیماری و جراحت، اندوه و تیپروروزی هر کنار بود. هر گز نگرانیهای مالی مرآ نیازرسد بود. در کار و پیشه خوشی، با کامپیوپ و پیشرفت پی درپی روبه رو شدم. روانپژوهشکان ماهها زمان را به بروز حال من صرف کردند. زندگیم را، تاثرات روزانه‌ام را، اندیشه‌های خود آگاه و تاخوذا که کار را کاویوند، مرا واداشتند که بارها در شواب مفتاحیسی فرو نمزم؛ آزمونهایی بیشمار را از سر سگذرانم؛ انان بدلین شیوه، من خواستند دلهره‌های نهانی و آزارهای هدوانی بایاراد را که اگاهان از پیش فتن آنها رسیده از زده بودند، درعن پیووند؛ آنچه را که شاید خاستگان، کاپرسهایمی توانت باشد. اما این نلاشها هیچ دستاورده و نتیجه‌ای محسوس نداشت. پنهانینبار، داروهای خواب‌آور و آرامیخش برایم تحولیز کردند؛ چشمین بار، به توصیه آنان پریز غذایی را بر خود هموار داشتم؛ یا آنکه مرا مندرز گفتند که به سفر بروم؛ و با تأکید از من خواستند که در آسایش و آرامش به سر ببرم: همه این درمانها بیهوده و نافرجام ماند. از دید پژوهشکان، من مردی هستم تدرست و سو و چهارساله. از دید روانپژوهشکان، در ذهن و روان سامان و بی‌گزندم؛ انسانی

دونالد واندره

ترجمه دکتر میرجلال الدین کزاڑی

کام می کشید و جانوران جهندم؛ آبشارهایی که وارونه در مفاکهایی بس ژرف فرو می ریختند؛ شناوری به سوی آسمان از درون چاههایی که واگیرهای پیاساکانی پدید آورده بود؛ سالخوردگانی که در انتظار، از رفقار و جنیش باز مانده بودند؛ پرواز در سیانه تیرگاهای جاویدان که از دونون نیستی یا از دونون ابرگونهای که وجودش را تنها می تواستم گمان بزنم، بددر می امدند. صدایی خشک که از ابزارهای دروزخی شکنجه برمن خاست که گوشت ننم را می جوییدند و پارههای می کردند؛ هیولاها ای از گیاهان و جانوران، از ماهیها و پرندگان و سنجهای، از چوب، از ظفر و از مایعی که به شیوهای باورنگاردن با هم سرشته شده بودند؛ کین سستانی کبود قام؛ فرورفتن به ژرفای دوزخها؛ نگاه مورب چشمی بدرا آمده از حلقه، آیینه در میانه پنهانهایی بس گستره و وانهاد؛ لاشهای که برمن خاست و چهره اش را که چهره دوستی بوده سویم برمن گرداند، با شاخکها و پارههای گوشت پوشیده گلده از هم دریده که بیرون پیچ و نای داشتند؛ انجانه که گویی تندبادی بر آنها وزیده است؛ کودکانی خردسال که با لابههای شگفت، سخنانی نامفهوم با من می گفتند؛ پرتوهای خورشید، تاقیه بر کوهستان پوشیده از چنگل بلوط؛ پرتوی از خورشید که ونگی بنام و آزادندها، انگیزش ناخواسته و بویش کیهانی کور را در دونون من ریخت که بای دیوانگی پیوند دارد؛ اورکلههایی که گلهایشان به چهره کودکان درمی آمدند؛ مردگانی که پس از پیش از من آمدند و باز می آمدند؛ آن زمان پر از تاب و دلهره که من در آن غرق می شدم؛ در آن هنگام که توده ای لزج و بسلغی از اندرونیهای دریا برمس آمد تا مرآ اندک بخاید و بخورد؛ آن مهمه گیاهان نالان که جون یای من بر آنها نهاده من شده، آزمدندن خر خر می کردند؛ همه آن دیگر کابوسهای بسیار با سرشت و گونهای یکسان که از دیرترین زمانی که به یاد من توام آورده، مرد را کشتن و سکرکن خوابم آزردهان، نفرتی ژرف و سرشنی از رویا را در دونون من ریختهاند. با اینهمه، مانند هر انسان دیگر، نیچار به خفتن بودم.

اما از آن رویاهای تاریک، از آن پدیدههای شیخ گونه که

پس درین از بربرم می‌گذشتند و پیوندی با هیچ چیز از آنجه
من شناسم نداشتند - هنوز نیز ندارند - چه بگویم؟ چه بگویم از
آن شهر که در میانه خیزابها فرو رفت؛ شهری یکسره از مرمر
زیگارگون و از بتن پوشیده - شهری با هندسه‌ای غریب که در
آن پیکرهایی درخشان از پیزهای نهاده شده بود که هرگز بر
پنهان زمین دیده نشده‌اند؟ چه بگویم از آن نجواگران چهره در
تیرگی دریا، لژی آب آن و بوی گندگی و پوسیدگیش که بس
چیره و فروگیر بود، پیش از آنکه میریام مرد را درون آن فرو برد
می‌مارم کرد؛ به گونه‌ای که دهشت و بیزاری من از تماس با آن
ماعی نفرت انگیز و پلید دو برا بر شد. من ژرف در دریا فرو رفته
بودم؛ در آن هنگام که نفس کشیدن برایم دشوار شده بود و در
برا بر خفگی دست و پا می‌زدم و تلاش می‌کردم، سانوی
خاکستری که درخشان بر رویه دریا شناور بود، بی دلیل و بعیض
نیز برخی زد و مرد را بازگشت راه نمود.
باشد ادان، توانستم برخود روشن کنم که ماده‌ای لزج که
سرایایم را فراگرفت بود و بوی گند که در سراسر اناق پراکنده
شده بود از کجاست، تهای پس از تلاش می‌سیار بود که توانستم
خدود را از شر آن برخانم؛ ناچار شدم تمامی جامه‌ها و اشیایی
را که آن ماده دهشبار، چسبناک و نهفخ آور آغشته و آلوهه بود
بسوزانم.

شب پس از آن، تنها آسمانهای آتش گرفته و زمینهای را
از میانه شهری سرگ و غول آسا، آموخته در هوا من دیدم که
کوههای سنگی به رنگی سرخ و بی شکون در آن زمینه از میانه
دهمهای خشک، بیگانه با زندگی که در آن، هیچ گیاهی
نمی‌زست. بالا افزای خود بودند. چنین بود که چندین شب پس از
آن رؤایه‌ای گذشتم از دیگریار سربرآوردن؛ تا آنکه زمان آن
رسید که دیگر بار باشی خاکستری را دیدار کنم. در رؤیا، او
دست مرد گرفت و مرد از بستر بددر کشید. ما در میانه دستهای
پوشیده از گردی خاکستری به گردش پرداختیم. پس اور مرد
سوی ستون برد. این ستون پناهگاه کرم سبید شترگی بود. با
درسترنگ گویم؛ به واسطه کرم نبود؛ چیزی درشت و پر پهلوی
بود که بخلاف رُنگِ خاکستری رنگ من ماست که دارای
چهاره باشد؛ چهار آفریده‌ای هوشمند. اگر بوتان آن چیز زست
و هولیار را بدین گونه وصف کنم. چهارهای دارای شاخ که
گوشت سرخ، سبید و خاکستری آن دلم را آشافت. اما میریام
فرمان می‌داد و من فرمان من بردم. به ستون نزدیک شدم؛ ستون
به ناگهان به یک سوی افتاد. کرم دل آشوب و نفرت انگیز از
میانه ریخته‌ها و پاره‌های ستون بیرون آمد. من او را در بازوان
خود گرفتم. کرم بر بازوی فرم پوچید. پس، باشی خاکستری
مرا از میانه آن دشت تنه شده و ناهمایون به سوی اتاقم برد و
در آنجا مرا وانهاده و بین سان ساکن ستون را به من سپرد. آن
زن بر فراز من خم شد و آن چیز خاکستری با دهان خمیده
خود زن خاکستری را بوسید. پس میریام به ساختن مرد را در
آغوش گرفت و لبانم را نوازش کرد و کچرو، راه شویش را -
همچون پاره‌ای ابر - بی صدا، چنانکه گویی بر فراز زمین شناور
است، در پیش گرفت.

باشد ادان، هراس بر من چیره شد، در آن هنگام که آن
خزندۀ بزرگ و هولیار را در کنار خود دیدم. رؤیایم را به پاد
آوردم؛ شتابان از بستر بیرون آدم؛ و با میله‌ای آهین که

اکنون برای من امکان‌پذیر نیست که شرایطی را که در آن با
میریام آشنا شدم بازگویم؛ نیز از آن دلباختگی کوتاه اتفاق ندا
برق آسا که از آن به مرمند شدیم، یا از پیوندی جاودانه که
می‌خواستیم به زناشویی با یکدیگر بینیم، سخنی در میان آورم؛
به همان سان، از مرگ اندوه‌بار وی، در آن هنگام که
هوابی‌سایی که اوابی‌آزاده‌دارخانواده‌اش بازی‌گشتدزرسان
فرونشتن، در نیزی که فردای آن می‌خواستیم با هم ازدواج
کنیم، فرو افتاد. شاید این کابوس سرنوشت ماز که در ذهن من
برانگیخته شد، تباہی تدریجی و آهسته‌ای را که دلهره‌ای
شاناع غم و جان مرد که این دنیا بود، به فرجام
رسانید؟ من تنها کس نیستم که چنین نظری دارم. میریام مرد
بود؛ همه زنایی شگفت او - چشمان خاکستریش، چشمان
خاکستری و خوی و منش تند و همار شدمای که شانه خشست
او بود، رنگ باختگی گونه‌ایش، روحی سوداگری و سرگردان که
در وجود وی گرفتار شده بود - همزمان با او از میان رفت.

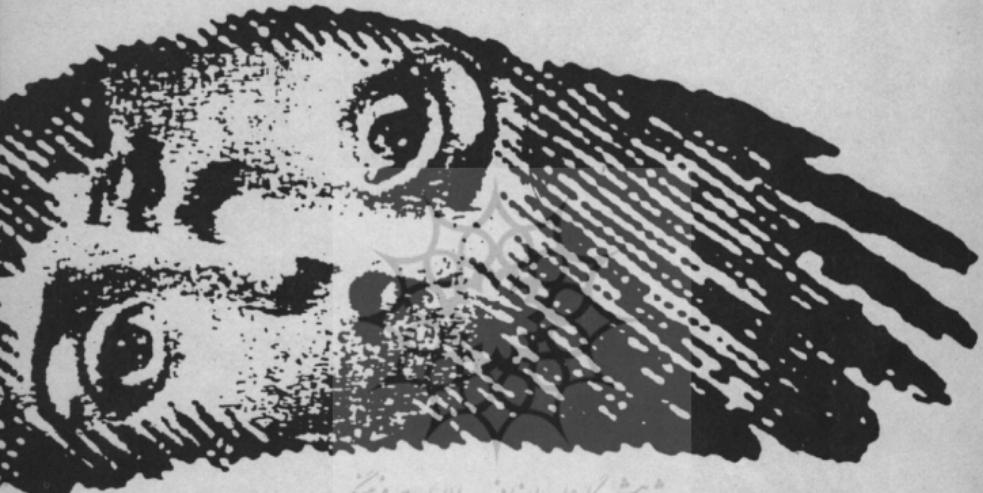
من به او چونان باشی خاکستری می‌اندیشیدم، در آن زمان
که در تابوثر آرمیده بود، همچون زنی از قهرمانان داستانهای
پویا موجودی فراسوسی و فوق طبیعتی از آن گونه که در برج
مهده‌ی بینیم. چه قادر زیبا، غیرواقعی، شکنناک، و اکنون به
شیوه‌ای اسراز امیز دلپیش و شیرین بود! او مرد بود و از شفتش
من دور شده بود. حتی روز نیز در آن بعد از ظهر بدوی پاییز
خاکستری رنگ بود؛ و برگهای خشک که بادشان می‌روفت،
غمگنانه صدایی در هم می‌کردند؛ تا آنکه چندی پس از آن،
باران باریدن گرفت؛ و هوا را رنگ خاکستری نیزهای فرو
پوشید که در آن هنگامه بارهای تند و سیل آسا که هوا را
تازه‌انه می‌زدند با زوره ناگهانی تندبادها هماورده می‌کرد. در
آن زمان، من با تنهاییم تنها بودم.
در عبید اتاقم، آن شب، خوابی دیدم. در رؤیا دیدم که

چاهای بلند، پیگرد و گزین، شهرهای برآمده از دل دریا بود، گاه آزار و شکنجه، چاهانداران ناشاخته، چشمان از حدقه درآمده، میس، شی در آغاز زستان، آن گاه که من اندک اندک تا آنجا که برایم امکان داشت این ماجرا را فراموش کرده بود، با نوی خاکستری باز آمد.

هیزمهای بخاری را با آن به هم می‌زنم، با همه توان خویش آن موجود زشت و عجیب را فرو کویتم؛ تا آنجنان او را درهم شکست که به تهدای آمیخته و بی‌شكل دیگر گون شد. سپس آن توده درهم را در ملافهای کثیف چای دادم و با ملافهای سوزانند.

شیبی زمانی بود! تمام روز برف باریله بود، و باد شمالی غربی، با ضخیم ای بلند، برف را از برابر والنه بود، و با بندید آوردن چرخهای، بر آن تازیانه کوتفه بود، در این زمان، شاخهای درختان برهنه توأمان فرو می‌شکستند و به افغان صدا می‌کردند. همراه با سردى شامگاه که هر زمان نزدیکتر می‌شد، مانحولیا بر وجود من که مرگ میریام آنرا درهم شکته بود، چیزی شده بود. زوزه سخت و سرد باد، گاونده و بلند،

سپس، استحصالی کردم. به هنگام لباس پوشیدن بود که گردی خاکستری رنگ را بر کفهایم دیدم. ترس دیگر بار مرا درماننده کرد. زمین گورستان «اقتگلک» که میریام در آن آزمدید بود، به راستی، از خاکی خاکستر گون ساخته شده است و هر چند که گلها، سبز در آن می‌روید و گلهای وحشی بلند می‌باشد، هرگز گلها و گیاهان توانسته‌اند پیکره این خاکستر را فرو گیرند و

فرو پوشیدا به گونه‌ای که بهاران رنگ خاکستری آن آزمایانه سبزها و گلها آشکار است؛ و در پاییز آن گرد، ٹنک، بر یزگهای مرده و پارهای گیاهان خشک می‌شیند. به هیچ قسمی من نمی‌خواستم به آن گورستان بازگردم. زیرا اگر شناههای پام را در آن می‌بایست، هراس خواهی‌خواری («سومنابولیسم») بر هراس هلیان و آشتفگی ذهنیم افزوده می‌شد؛ اگر، وارونه، هیچ نشانه‌ای در آنجا دیده نمی‌شد، نگرانی و دلهره‌ای جانفراست بر من چیره می‌گشت: در کجا بوده‌ام؟ کرم غول پیکر از کجا آمده بود؟

رویهای درینم، پس از آن بیشتر شبهایم را پس درپیش آکلندند. شباهی آنجان پر شمار که در پی آنها، درد و دریع من از مردن میریام کمرنگ شد، بخشی از آن درگذر زمان و در پیاد من سرتده شده بود. آنجه در رویا می‌بدیم گاه فروافتادن از

آنکه در دشت بیرون آمدم. گرد خاکستری افشارنده شد؛ اما سراندازهای خاکستری میریام از هر سوی فرو افتادند و گرد فرو نشد. هیچ ستاره‌ای در آسمانها نمی‌درخشید. در تبریگن محض راه می‌رفت، تنها گل بود که بوش هوا را خوش می‌کرد و پرتوش راهی باریک را روشن می‌ساخت. بدین سان، میریام را تنگ گرفت و بانوی خاکستری را به اناق برد.

چند لحظه پیش نیست که از رُقبا بدر آمدام. خیره به دور دست، چهل خیاهی در دالود از چنگرهای از تیرگاهی‌ای افسرده را نگریستام که خشماگین بر گرد خوش می‌چرخند؛ و پی در پی، جای تربخیان سرخ شعله را که جاودانه از داشت، آرامش روح را از میان می‌برند می‌گیرند. دیگر راههای انسانیت را نمی‌پیماییم؛ دیگر کاشانه‌های مقذور زمین و بی‌اعتمادهای گذرنا و ناپایدار زندگی را نخواهم شناخت. دستان زندگی را نوشتام. اینک خواهم مرد - با دست خوش و به خواست خود.

زیرا هنگامی که از خواب برآمدم، بانوی خاکستری را نشسته برپائیشم، دیدم، بر چهارهاش نشانه‌های پوسیده گور دیده من شد؛ جامه‌هایش در پاره‌های زنده و کیکزده آویخته مانده بود؛ اما این سه چیز مرد و ادامت که از زندگی چشیده بودند: گل سپید شاداب در دستانش؛ ناخنها ای انگشتان زرد و درازش؛ ناخنها که تنها از آن مردگانی می‌توانند بود که شش ماه با پیشتر از دفنشان گذشته است؛ و آن شیوه دهشتباز که بلان، دستانش گل را می‌چرخانیدند، در آن هنگام که چشمان سیاه و دور از هر نشانه زندگیش خیره مرا می‌نگرستند. □

پاتوتنهای:

1. Donald Wandrei
2. Bierce
3. Lovecraft
4. Clark Ashton Smith
5. Cthulhu
6. Commonomi
7. Carcosa
8. جو هون کاس
9. Afterglow

آنچنانکه گویی به شیوه معمول به گشت و گلار پرداخته‌ایم؛ در آن هنگام عمودی با افقی درآمیخته و یک شده بود. به آرامی، سرانجام به میریام نزدیک شدم؛ و پس از فروافتادن پایان ناپذیر، دور، به گونه‌ای باورناکردنی بود، در جایی زیر رُقیه زمین از رفخار ماندیم. خومدان را در میانه دخمه‌ای دیدم که سقف آن طاق گونه در برابر گشته بافته بود و چشم‌اندازی را پذید می‌آورد که هر زمان فراختر می‌شد؛ و خمیدگیهای را که هر زمان گشادتر می‌گردید؛ در آن حال، دیوارها، چرنان صحن پرستشگاهی آسمانی و زیرزمینی، واپس رفته بودند. من او را ژرفای جای همسرایان در این بنای فراخ دنبال کردم؛ در آن، شمعها به نشانه آینین مرگ، نیز مشلمهای سخت سترگ در درازای راهسان افزارخته شده بودند؛ و دستخوش نیمی اندکی مهربان که گونه‌ای دُزم آنها را نکان می‌داد، سایه‌های غریب، ریختن‌آمیز و جنیان بر خاک می‌نگاشتند. جامه‌های خاکستری میریام، سرانداز مرگ آینین خاکستریش، در پس او موج می‌زدند و کمایش، در آن زمان که فاصله‌ای از یکدیگر کم می‌شد، پهلوهای را می‌روفتند؛ فاصله‌ای که هنوز ما را از هم جدا می‌داشت. سرانجام، به در ساخته شده از چوب سیاه رسیدم. در بر لولاها بزرگش خموشانه چرخید و به فراخی گشوده شد. بانوی خاکستری از آستانه گذشت و من به دنال او رفتم. اینک در گونه‌ای گورگاه ایشی و زیرزمینی بودیم که از سه شمع سرخ در آن، کمایش یکسره سوخته، برتزی فروغ و بی‌شکون برمی‌نافست؛ یکی از شمعها بر بالای سرش جای داشت و دیگری در پایین پای و سومین قطه‌هایی خود آلود را بر سینه او می‌چکانید. زیرا، او میریام، بانوی خاکستری من بر مرمر ایندی ازمنده بود. بر فراز سرمش جامی از لای و لجن دیباخی و سیاه دیده می‌شد؛ و در زیر پایش، کرم سپید که زندگی بازگشته بود. او در یکی از دستش که چلپاوار بر سینه تهاده بود، شمعی را گرفته بود و در یکدیگر گل میبد که بی خوش و بکر آن بیوی گورگاه را فرو می‌پوشید.

از آنجا که من در رُقبا بودم، بر پایه منطق شگفت رُقبه آن پذیده را طبیعی من شمردم و در خود هیچ هراسی را نمی‌آزدم؛ همین سبب آن بود که به بانوی خاکستریم، در آن زمان که جام ناگهان واژگونه شد، کردیک شدم؛ با حرکتی جیام را به کناری افکندم؛ کرم بزرگ بدلند شد؛ اما را در پای فرو مالیدم؛ در این هنگام، شمعها فرو می‌مردنند؛ گل سپید، جادوانه نیابان، می‌درخشند. اما این درخشش به ناگاه از میان رفت. دیدم که میریام جان می‌گیرد؛ نیمی بر او گذشت. او را در بازوام گرفم و بدم. اینک گل سپید، با پرتوی اندک، راهنم را روشن می‌کرد در میانه سایه‌های لرزان، او را بر خود نکبه دادم؛ کن خاکستری او به پایین اویخته شده بود و در پایهایم می‌پیچید، آن‌گاه که پیش می‌رقم تا به راهروی گشاد برسم که شمعها در آن کم فروغ می‌شدند؛ نیز به ایستایی و سکون طلقها که به رده چونان طاقهای پرستشگاه، به هر سوی کشیده شده بودند.

بدین سان، در بی منطقی عجیب رُقبا، راهروی عمودی ناپذید شد؛ و من با فرا و فتن در انفاق فراخ، جایه‌جا می‌شدم؛ تا